

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kioton mekanismien käytöstä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kioton mekanismien käytöstä annetun lain 7 §:n muuttamisesta (HE 5/2021 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Eriika Melkas, työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ympäristöministeriö
- Energiavirasto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen luonnonsuojeluliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kioton mekanismien käytöstä annettua lakia siten, ettei jatkossa puhtaan kehityksen mekanismin hankkeita voitaisi hyväksyä.

Esityksen tarkoituksena on saattaa Suomen kansallinen lainsäädäntö vastaamaan kansainvälistä oikeustilaa. Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen alaisen Kioton pöytäkirjan toinen velvoitekausi päättyi vuoden 2020 lopussa, eikä jatkokausia ole. Vastaisuudessa kansainvälinen yhteistyö perustuu vuonna 2015 tehtyyn Pariisin sopimukseen.

Kioton pöytäkirjalla sovittujen mekanismien soveltamisen kansainvälinen oikeusperusta päättyi niin ikään vuoden 2020 lopussa, ja kansainvälinen yhteistyö päästövähennysten aikaansaamisessa jatkuu Pariisin sopimukseen ja sen markkinamekanismiin perustuen. Ehdotuksen mukaan Suomi ei antaisi puhtaan kehityksen mekanismin hankkeita koskevia hyväksyntöjä lain voimaantulon jälkeen.

Valiokunnan mietintö TaVM 10/2021 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä on kyse kansallisen lainsäädännön mukauttamisesta vastaamaan vuonna 2015 hyväksytyn Pariisiin sopimuksen myötä muuttunutta kansainvälistä oikeustilaa. Kioton sopimuksen toinen velvoitekausi on päättynyt vuoden 2020 lopussa, ja kansainvälinen yhteistyö päästövähennysten aikaansaamisessa jatkuu Pariisin sopimuksen ja sen markkinamekanismin perusteella. Suomi on poliittisesti sitoutunut siihen, ettei Kioton pöytäkirjan mukaisia päästöyksiöitä enää hyödynnetä.

Kioton mekaniismista annetun lain säännökset puhtaana kehityksen mekaniismin ja yhteistoteutus-hankkeiden hyväksymisestä eivät sisällä harkintavaltaa vaan ovat luonteeltaan oikeusharkintaa. Lakia on sen vuoksi tarpeen muuttaa niin, ettei hyväksyntöjä enää voida myöntää. Muutoin riskinä voisi olla sellaisten hankkeiden hyväksyminen, jotka eivät enää vastaisi muuttunutta kansainvälistä oikeustilaa. Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä perusteltuna ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Pariisin sopimuksen mukaisten markkinamekanismissääntöjen valmistelu on kansainvälisellä tasolla edelleen kesken, ja niistä voidaan sopia aikaisintaan osapuolikokouksessa marraskuussa 2021. Talousvaliokunta pitää keskeisenä, että säännöistä päästäisiin yhteisymmärrykseen mahdollisimman pian kustannustehokkaiden ilmastotoimien mahdollistamiseksi.

Pariisin sopimuksen mukaisilla ohjauskeinoilla ja sopimukseen sisältyvällä markkinamekanismilla on keskeinen merkitys ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Samalla jatkossa myös vapaaehtoisen kompensaaation, tätä koskevan kriteeristön ja sääntelyn merkitys korostuu. Tämä ilmastotoimien kokonaisuus edellyttää tiedepohjaista, neutraalia, ennakoitavaa ja mahdollistavaa sääntely-ympäristöä sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 5/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö TaVM 10/2021 vp

Helsingissä 15.4.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väättäin sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen